Ordino Yük Teslim Talimat Formu - 24.09.2020

T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Denizcilik Genel Müdürlüğü - 24.09.2020 Tarihli 52731 Sayılı Yazı - Ordino Yük Teslim Talimat Formu Hakkında

T.C. ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI Denizcilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 25270526-155.99 E.52731 **Konu :** Yük Teslim Talimat Formu

24.09.2020/52731 DAĞITIM YERLERİNE

Malumları olduğu üzere, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'ndaki düzenlemelerle Gümrük İdaresi antrepoculuk faaliyetinden çekilmiş, antrepoculuk sahasını ilgilendiren ve mal tesliminde kullanılan "ordino" gümrük mevzuatından çıkarılmıştır. Bu uygulama sonucunda denizyolu ile ithal edilen ve liman işletmelerinin geçici depo veya antrepolarına teslim edilmiş olan malların taşıyana sorulmaksızın konşimentoda alıcı olarak görülen kişilere yükün teslim edilmesi durumları ile karşı karşıya kalınmış, gerçek alıcısına teslim edilmemesinden kaynaklanan sorunlar yaşanmış, taraflar arasında mahkeme süreçleri yaşanmıştır.

Ayrıca, ağırlıklı olarak Uzakdoğu'dan ithal edilen yükler için münferit ve yoğun hacimde ithalat faaliyeti gerçekleştirmeyen KOBİ kategorisindeki firmalardan fahiş ücretler talep edilmesi, farklı adlar altında (dökümantasyon, lokal masraflar, terminal, organizasyon, parsiyel servis, iletişim vb.) yük alıcısına bazen navluna yaklaşan masraflar çıkartılması sürdürülebilir ticaretin önündeki engellerden biri olarak ortaya çıkmış, aksine büyük hacimli ithalat yapan birçok firmadan ordino ücretinin alınmaması gibi hususlar ile de karşılaşılmıştır.

Bu sebeple sektörden gelen talepler üzerine, deniz yoluyla ithal edilerek geçici depo ve antrepolara teslim edilen yüklerin alıcılarına tesliminde uyulacak hususları içeren Mülga Denizcilik Müsteşarlığı Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü tarafından 17/05/2011 tarihli ve 14765 sayılı Talimatı düzenlenmiştir. Ardından fahiş fiyat uygulamaları sebebiyle yaşanan mağduriyetlerin engellenmesi amacıyla yük teslim talimat formu için konşimento/yük teslim formu başına 150 TL tavan ücret belirlenmesine ve tavan ücretin her takvim yılı başında bir önceki yılın tüketici fiyat endeksi oranında artacak şekilde uygulanmasına yönelik 03/01/2018

tarihli ve 2018/1 sayılı Genelge düzenlenmiştir.

Yukarıda belirtilen hususlar ile birlikte konunun defalarca Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Koordinasyon Kurulu (YOİKK) gündemine gelmesi ve Lojistik Performans Endeksi'ndeki sıralamamızı olumsuz etkileyen bir faktör olarak belirtilmesi gibi durumlar da dikkate alınarak yapılan düzenleme ile yük alıcısı, taşıyan, taşıtan, liman işletmecisi, taşıma işleri komisyoncusu, gümrük müşavirleri, gemi acenteleri, ithalat ve ihracatçılar dahil ilgili tüm sektör taraflarının hak ve menfaatleri gözetilmeye çalışılmıştır. Ancak bahse konu düzenlemelere yönelik Bakanlığımızın yetkisi olmadığını gerekçe göstermek suretiyle davalar açılmıştır.

Bu davalar sonucunda 2018/1 sayılı Genelgenin yürütmesi Danıştay'ın konuya ilişkin görev ve yetkinin Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğüne ait olduğu hususundaki kararı ile 19.12.2018 tarihinde durdurulmuştur (Fiyat belirleme genelgesi). Bakanlık olarak; Yürütmeyi durdurma kararı kanuni süre içerisinde uygulanmış ve sektöre duyurulmuştur. Bununla birlikte, yük teslimini düzenleyen 2011 tarihli "Yük Teslim Talimat Formu"nun iptaline ilişkin idari yargı süreci kapsamında Danıştay İdari Dava İdareleri Kurulu'nun 17.12.2018 tarihli kararı ile Gümrük Yönetmeliği'nde taşıyanın sorumluluğunu gözeten ve pratikte yaşanan sorunları çözecek bir hüküm bulunmadığı gerekçesiyle yetki alanı dışında düzenleme yapılmasında hukuka uyarlık bulunmadığı belirtilmiştir. (K:2018/5551)

Danıştay 10. Daire tarafından verilen E:2011/9380-K:2015/4632 sayılı davanın reddi kararı davacının temyiz talebi sonucunda Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 2016/2991E-2018/5551K sayılı kararıyla bozulmuş, bozma kararına karşı Bakanlığımız tarafından karar düzeltme yoluna başvurulmuştur. Ancak Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun E:2019/2250E-K:2020/812 sayılı kararıyla karar düzeltme isteminin reddine karar verilmiştir. Karar uyarınca, bahse konu deniz yoluyla ithal edilerek geçici depo ve antrepolara teslim edilen yüklerin alıcılarına tesliminde uyulacak hususlar ile Yük Teslim Talimat Formu uygulamasının söz konusu Mahkeme kararına istinaden yürürlükten kaldırıldığı Genel Müdürlüğümüzce ilgililere bildirilmiştir.

Diğer taraftan, konuya ilişkin Anayasa Mahkemesinde açılan davalar sonucunda alınan 27 Haziran 2018 tarihli kararda ise; her ne kadar emtianın teslimi için gerekli olan ordinoların artık uygulamada geçerliliği kaldırılmış olsa da bu belgelerin hukuki geçerliliği bulunmayan belgelerden olmayıp ulusal ve uluslararası ticaret ve taşımacılıkta yüklerin teslimi için geçerli ve gerekli belgeler olduğu hususunda bir uzlaşı bulunduğu tespit edilerek ‘Yük Teslim Formlarının'

kullanımının hak ihlali olmadığına karar verilmiştir.

Malumları olduğu üzere, taşıma hukukunda varış yerine ulaşan malın taşıyan tarafından gönderilene teslimi iki taraflı bir hukuki işlemdir. Bunun için taşıyanın kendi rızasıyla mal üzerindeki zilyetliğini sonlandırarak, alıcıyı zilyet kılması gerekmektedir. Bu teslim işlemine taşıyanın katılmaması, en azından teslimin onun onayı veya talimatıyla gerçekleşmemesi ulusal ve uluslararası hukuka aykırı olacaktır. Bu nedenle, taşıyanın imzalayarak yükün teslimine rıza gösterdiğini ifade ettiği "yük teslim talimat formu" veya "yük teslim belgesi" yahut "etiketli konşimento" veya "ordino" gibi isimlerle anılan bu belge, ulusal ve uluslararası taşımacılıkta yükün teslimi için geçerli bir belgedir.

Bununla birlikte yurtdışındaki uygulamalarda "delivery order" adı ile kullanılan "Yük Teslim Talimat Formu"na emsal formlar için ortalama 40-50 USD civarında bir ücrete alındığı bilinmektedir.

Öte yandan, Türk Ticaret Kanunu'nun 870 nci maddesinde: "Taşıma ücreti, eşyanın tesliminde ödenir. Taşıyıcı taşıma ücretinden başka, eşya için yapılan, duruma ve şartlara göre gerekli olan giderleri de isteyebilir." hükmü amirdir. Bu doğrultuda, ithal edilerek ülkemize getirilen ve taşıma araçlarından tahliye edilerek taşıyan veya onun acentesi ya da temsilcisi tarafından ilgili varış yeri terminallerine veya geçici depolama yerlerine teslim edilmiş olan uluslararası ticarete konu yükün alıcıya teslimi için iki koşulun yerine getirilmiş olması gerekmektedir. Bunlardan ilki, gümrük ithalat beyannamesi ile ispatlanmış olan yüke ilişkin gümrük vergi, resim ve harçların ödenmiş olmasıdır. İkincisi ise, uluslararası ticarete konu malın doğru alıcıya tesliminin sağlanması ve taşımadan doğan navlun ve ilgilisi diğer masrafların taşıyana veya temsilcisine/acentesine ödenmiş olmasıyla alacak-verecek ilişkisinin tamamlanmasıdır.

Bununla birlikte, Gümrük Kanunu'nun 218 inci maddesine 7099 sayılı Kanunla eklenen "Türkiye ile diğer ülkeler arasında deniz ve havayolu ile yapılan eşya ve yolcu taşımalarında yararlanılan deniz ve havalimanlarını işleten kuruluşlar ile geçici depolama yeri işleticileri, gümrüklü sahalarda 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamı dışında bulunan gümrük iş ve işlemleri ile ilgili tahmil, tahliye, ardiye, saha içi taşıma ücretleri ve benzeri masrafların belirlenen azami bedellerine uymakla yükümlüdür. Bakanlık tarafından azami bedeller belirlenirken özelleştirme uygulamaları çerçevesinde yapılan sözleşmelerde yer alan

düzenlemeler dikkate alınır." hükmü amirdir.

Ayrıca; 07.10.2009 tarihli ve 27369 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Gümrük Yönetmeliği'nin "Yetki" başlıklı 559 uncu maddesinde ekonomik gereklilikler ve dış ticaret politikaları dikkate alınarak, geçici depolama yerleri ve gümrük antreposu ile ilgili düzenleme yapmaya, bu Yönetmelikte öngörülmeyen sorunların ortaya çıkması halinde bunları inceleyerek sonuçlandırmaya Müsteşarlığın (Mülga Gümrük Müsteşarlığı) yetkili olduğu düzenlemeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda, yük teslim süreçlerine ilişkin denizcilik uygulamalarının etkin ve verimli sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi, deniz ticaretinin belirli bir güvenlik seviyesinde seyrinin ve sektör temsilcilerinin ortak menfaatinin temini ile liman işletmelerinin yük ilgilileri ile idare arasında kalmaması, sektörden gelen taleplere yerinde ve doğru cevap verilebilmesi bakımından, izah edilen bu konuda **bir belge ya da elektronik uygulamanın tarafınızca yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.**

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

e-imzalıdır

Selim DURSUN Bakan a. Bakan Yardımcısı
Ek : 1 - Mülga DTGM yazısı (3 sayfa) 2 - Anayasa Mahkemesi Kararı (15 sayfa) 3 - Danıştay Kararı
Dağıtım: Gereği: Ticaret Bakanlığına (Gümrükler Genel Müdürlüğü) **Bilgi:** Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine **Resmi Yazının Orjinal Nüshası İçin Link'e Tıklayınız.**